Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 13 d.*

„Bendra užsienio ir saugumo politika – Iranui taikomos ribojamosios priemonės siekiant užkirsti kelią branduolinių ginklų platinimui – Lėšų įšaldymas – Pareiga motyvuoti – Deliktinė atsakomybė – Pakankamai akivaizdus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas“

Byloje T-692/15

HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH, įsteigta Hamburge (Vokietija), atstovaujama advokatų M. Schlingmann ir M. Bever,

ieškovė,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą M. Bishop ir J.-P. Hix,

atsakovę,

palaikomą

Europos Komisijos, iš pradžių atstovaujamos S. Bartelt ir R. Tricot, vėliau – R. Tricot ir T. Scharf,

įstojusios į bylą šalies,

dėl SESV 268 straipsniu grindžiamo prašymo atlyginti žalą, kurią ieškovė patyrė dėl to, kad jos pavadinimas pagal 2010 m. liepos 26 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 668/2010, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 423/2007 dėl ribojančių priemonių Iranui 7 straipsnio 2 dalis (OL L 195, 2010, p. 25), buvo įtrauktas į 2007 m. balandžio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 423/2007 dėl ribojančių priemonių Iranui (OL L 103, 2007, p. 1) V priedą ir pagal 2010 m. spalio 25 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 961/2010 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 423/2007 (OL L 281, 2010, p. 1), buvo įtrauktas į Reglamento Nr. 961/2010 VIII priedą,

BENDRASIS TEISMAS (trečioji kolegija)

kurį sudaro pirmininkas S. Frimodt Nielsen, teisėjai I. S. Forrester ir E. Perillo (pranešėjas),

kancleris E. Coulon,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

I. Faktinės ir ginčo aplinkybės

1 *HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH* (toliau – HTTS arba ieškovė) yra pagal Vokietijos teisę įsteigta bendrovė; 2009 m. kovo mėn. ją įsteigė N. Bateni, kuris yra jos vienintelis narys ir direktorius. HTTS veikia kaip laivybos agentė ir techninė laivų valdytoja.

2 Ši byla susijusi su ribojamosiomis priemonėmis, nustatytomis siekiant paveikti Irano Islamo Respubliką, kad ji nutrauktų branduolinę veiklą, keliančią branduolinių ginklų platinimo riziką, ir branduolinių ginklų tiekimo sistemų kūrimo veiklą (toliau – branduolinių ginklų platinimo veikla). Konkrečiau kalbant, tai yra viena iš bylų, susijusių su ribojamosiomis priemonėmis laivybos kompanijai *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* (toliau – IRISL) ir fiziniams ar juridiniams asmenims, galimai susijusiems su šia kompanija, tarp kurių, Europos Sąjungos Tarybos teigimu, yra HTTS ir dvi kitos laivybos kompanijos – *Hafize Darya Shipping Lines* (toliau – HDSL) ir *Safiran Pyam Darya Shipping Lines* (toliau – SAPID).

3 Pirmą kartą HTTS pavadinimas į 2007 m. balandžio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 423/2007 dėl ribojančių priemonių Iranui (OL L 103, 2007, p. 1) V priede esantį asmenų, subjektų ir organizacijų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą įtrauktas 2010 m. liepos 26 d., kai įsigaliojo 2010 m. liepos 26 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 668/2010, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 423/2007 dėl ribojančių priemonių Iranui 7 straipsnio 2 dalis (OL L 195, 2010, p. 25). Dėl šio įtraukimo į sąrašą nebuvo pareikštas ieškinys dėl panaikinimo. Vis dėlto tai, kad HTTS pavadinimas po kelių mėnesių įtrauktas į 2010 m. spalio 25 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 961/2010 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 423/2007 (OL L 281, 2010, p. 1), VIII priede esantį asmenų, subjektų ir organizacijų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašą pagal minėtą reglamentą, ši bendrovė ginčijo; Bendrasis Teismas šį įtraukimą į sąrašą panaikino nusprendęs, kad jis buvo nepakankamai teisiškai pagrįstas (žr. šio sprendimo 5 punktą).

4 Reglamente Nr. 668/2010 pagrindinis HTTS pavadinimo įtraukimo į sąrašą motyvas buvo tai, kad ji „[v]eikia HDSL vardu Europoje“. Reglamente Nr. 961/2010 nurodytas motyvas buvo tai, kad ji „[n]uosavybės teise priklauso IRISL, yra jos valdoma ir (arba) veikia jos vardu“.

5 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimu *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) Bendrasis Teismas panaikino Reglamentą Nr. 961/2010, kiek jis susijęs su šia kompanija, bet tik nuo 2012 m. vasario 7 d., kad Taryba per tą laiką galėtų papildyti HTTS pavadinimo pakartotinio įtraukimo į sąrašą motyvus. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas nusprendė, kad Reglamento Nr. 961/2010 panaikinimas nedelsiant gali sukelti rimtą ir nepataisomą žalą šiame reglamente Irano Islamo Respublikai nustatytų ribojamųjų priemonių veiksmingumui, nes „negalima atmesti galimybės, kad iš esmės ribojamųjų priemonių nustatymas ieškovei vis dėlto gali būti pateisinamas“ (2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, T-562/10, EU:T:2011:716, 41 ir 42 punktai).

6 Po 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) ieškovės pavadinimą Taryba vėliau kelis kartus įtraukė į sąrašus; ieškovė kaskart ginčijo tokį įtraukimą ir Bendrasis Teismas jį panaikino 2013 m. birželio 12 d. Sprendimu *HTTS / Taryba* (T-128/12 ir T-182/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:312) ir 2015 m. rugsėjo 18 d. Sprendimu *HTTS ir Bateni / Taryba* (T-45/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:650).

7 Be to, šiame etape primintina, kad 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimu *Islamic Republic of Iran Shipping Lines ir kt. / Taryba* (T-489/10, EU:T:2013:453) Bendrasis Teismas taip pat panaikino IRISL ir kitų laivybos kompanijų, tarp jų HDSL ir SAPID, pavadinimų įtraukimą į sąrašus, motyvuodamas tuo, kad

Tarybos nurodytos aplinkybės nepateisina IRISL pavadinimo įtraukimo į sąrašą, taigi jomis negalima pateisinti ribojamųjų priemonių nustatymo ir tolesnio taikymo kitoms laivybos kompanijoms, kurios į sąrašus įtrauktos dėl savo ryšių su IRISL.

8 2015 m. liepos 23 d. laišku ieškovė pateikė Tarybai prašymą atlyginti žalą, kurią teigė patyrusi dėl to, kad jos pavadinimas pirmą kartą ir vėliau pakartotinai buvo įtrauktas į sąrašus asmenų, susijusių su IRISL veikla.

9 Prašyme atlyginti žalą ieškovė rėmėsi savo teise į turtinės ir neturtinės žalos, kurią ji teigė patyrusi ne vien dėl įtraukimo į sąrašą reglamentais Nr. 668/2010 ir Nr. 961/2010, nagrinėjamais šioje byloje, bet ir dėl vėlesnio įtraukimo ar pakartotinio įtraukimo į sąrašus (žr. šio sprendimo 6 punktą), atlyginimą. Bendra patirtos turtinės žalos suma už laikotarpį nuo 2010 m. liepos 26 d. iki 2015 m. rugsėjo 18 d. siekia 11 928 939 eurus, o neturtinės žalos suma – 250 000 eurų.

10 2015 m. spalio 16 d. laišku Taryba atmetė šį prašymą.

II. Procesas ir šalių reikalavimai

11 2015 m. lapkričio 25 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį ieškovės ieškinį.

12 2016 m. balandžio 5 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo aktą, kuriuo Europos Komisija paprašė leisti įstoti į šią bylą palaikyti Tarybos reikalavimų. 2016 m. gegužės 13 d. sprendimu Bendrojo Teismo septintosios kolegijos pirmininkas patenkino šį prašymą pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 144 straipsnio 4 dalį.

13 Apie rašytinės proceso dalies užbaigimą šalims pranešta 2016 m. rugpjūčio 30 d. Per tris savaites nuo šio pranešimo (šis terminas nustatytas Procedūros reglamento 106 straipsnio 2 dalyje) šalys nepateikė prašymo surengti teismo posėdį.

14 2016 m. spalio 5 d. Bendrojo Teismo pirmininko sprendimu ši byla buvo paskirta naujam teisėjui pranešėjui, posėdžiaujančiam trečiojoje kolegijoje.

15 2017 m. gegužės 30 d. Teisingumo Teismas priėmė Sprendimą *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), juo atmetė apeliacinį skundą ir priešpriešinį apeliacinį skundą, pateiktus dėl 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (T-384/11, EU:T:2014:986).

16 2017 m. birželio 8 d. sprendimu, apie kurį šalims pranešta kitą dieną, Bendrasis Teismas, manydamas, kad bylos medžiagoje yra pakankamai informacijos, nusprendė priimti sprendimą dėl ieškinio nerengdamas žodinės proceso dalies, kaip nurodyta Procedūros reglamento 106 straipsnio 3 dalyje, nes nė viena iš šalių to neprašė (žr. šio sprendimo 13 punktą).

17 Vis dėlto 2017 m. birželio 12 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu ieškovė paprašė surengti teismo posėdį visų pirma dėl to, kad paskelbtas 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), ir prašė Bendrojo Teismo pritaikyti proceso organizavimo priemonę bei išklausyti jos direktorių ir vienintelį narį N. Bateni patirtos turtinės ir neturtinės žalos dydžio klausimu.

18 2017 m. birželio 20 d. sprendimu Bendrasis Teismas patvirtino savo 2017 m. birželio 8 d. sprendimą (žr. šio sprendimo 16 punktą). Dėl ieškovės prašymo surengti teismo posėdį Bendrasis Teismas, pirma, nusprendė, kad šis prašymas pateiktas nesilaikant nustatyto termino (žr. šio sprendimo 13 punktą), ir, antra, konstatavo, kad nėra naujų aplinkybių, kuriomis būtų galima pateisinti teismo posėdžio surengimą. Iš tiesų 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimu *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), kuriuo ieškovė remiasi grįsdama savo prašymą surengti teismo posėdį, tik

patvirtinamas 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimas *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (T-384/11, EU:T:2014:986), todėl juo negalima pateisinti žodinės proceso dalies pradėjimo. Bendrasis Teismas taip pat nepatenkino prašymo pritaikyti proceso organizavimo priemonę – išklausyti N. Bateni motyvuodamas tuo, kad, kaip jis mano, bylos medžiagoje ir jurisprudencijoje, susijusioje su žalos, patirtos dėl neteisėtos ribojamosios priemonės, vertinimu, jau yra pakankamai informacijos (taip pat žr. šio sprendimo 93 punktą).

19 Ieškovė Teismo prašo:

– priteisti iš Tarybos sumokėti jai 2 513 221,50 euro turtinės ir neturtinės žalos, padarytos dėl jos pavadinimo įtraukimo į Reglamento Nr. 668/2010 V priede ir Reglamento Nr. 961/2010 VIII priede esančius asmenų, subjektų ir organizacijų sąrašus (toliau – ginčijami sąrašai), atlyginimą,

– priteisti iš Tarybos sumokėti palūkanas už praleistą terminą, kurias Europos Centrinis Bankas (ECB) taiko savo pagrindiniams refinansavimo sandoriams, padidinus jas 2 procentiniais punktais, nuo 2015 m. spalio 17 d.,

– priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

20 Taryba, palaikoma Komisijos, Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip iš dalies nepriimtiną ir bet kuriuo atveju kaip visiškai nepagrįstą,

– priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

III. Dėl teisės

A. Dėl ieškinio dalyko

21 Dėl ieškinio dalyko pirmiausia pažymėtina, kad ieškovė iš esmės tvirtina, jog ji „visų pirma“ prašo atlyginti žalą, patirtą nuo 2010 m. liepos 26 d. dėl jos pavadinimo įtraukimo į Reglamento Nr. 668/2010 V priede esančius asmenų, subjektų ir organizacijų sąrašus pagal Reglamentą Nr. 668/2010, o nuo 2010 m. spalio 25 d. – dėl jos pavadinimo įtraukimo į Reglamento Nr. 961/2010 VIII priede esantį asmenų, subjektų ir organizacijų sąrašą pagal Reglamentą Nr. 961/2010 (žr. šio sprendimo 5 punktą).

22 Taigi *ratione temporis* žala, kurią prašo atlyginti ieškovė, t. y. atsiradusi dėl minėtų dviejų įtraukimo į sąrašus atvejų, patirta laikotarpiu nuo 2010 m. liepos 26 d., kai ieškovės pavadinimas pirmą kartą įtrauktas į juridinių asmenų, susijusių su IRISL, sąrašus, iki 2012 m. sausio 23 d., kai priimtas 2012 m. sausio 23 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 54/2012, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 961/2010 (OL L 19, 2012, p. 1). Tą dieną ieškovės pavadinimo įtraukimas į sąrašus Reglamentu Nr. 961/2010 nebeturėjo teisinių pasekmių.

B. Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo pasibaigusiu ieškovės ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminu

23 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnis, taikomas procesui Bendrajame Teisme pagal šio statuto 53 straipsnį, suformuluotas taip:

„Bylos prieš Sąjungą su deliktine atsakomybe susijusiais klausimais nebekeliamos praėjus penkeriems metams po tokio įvykio, dėl kurio norima bylą iškelti. Ieškinio senaties terminas nutraukiamas, jei pradedamas procesas Teisingumo Teisme arba jei prieš iškeliant tokią bylą nukentėjusioji šalis paduoda prašymą atitinkamai Sąjungos institucijai. Pastaruoju atveju byla turi būti iškelta per Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 263 straipsnyje nustatytą dviejų mėnesių laikotarpį; tam tikrais atvejais taikomos Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 265 straipsnio antros pastraipos nuostatos. <…>“

24 Taryba formaliai atskiru dokumentu nepateikė nepriimtinumu grindžiamo prieštaravimo, tačiau triplike ji remiasi ieškinio nepriimtinumu dėl to, kad baigėsi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje numatytas senaties terminas. Šiuo klausimu ji teigia, kad 2015 m. lapkričio 25 d. pareikštas ieškinys grindžiamas daugiau nei penkerius metus anksčiau priimtais aktais, t. y. 2010 m. liepos 26 d. priimtu Reglamentu Nr. 668/2010 ir 2010 m. rugpjūčio 25 d. priimtu Reglamentu Nr. 961/2010.

25 Bet kuriuo atveju Taryba teigia, kad ieškinys yra iš dalies nepriimtinas, nes pasibaigė senaties terminas, per kurį ieškovė turėjo teisę pareikšti ieškinį dėl žalos, patirtos iki 2010 m. lapkričio 25 d., t. y. penkerius metus iki pareiškiant ieškinį Bendrojo Teismo kanceliarijoje 2015 m. lapkričio 25 d., atlyginimo.

26 Šios bylos aplinkybėmis Bendrasis Teismas mano, kad dėl proceso ekonomijos ir siekiant tinkamo teisingumo vykdymo pirmiausia reikia išnagrinėti klausimus, susijusius su bylos esme, ir šiame etape nereikia priimti sprendimo dėl nepriimtinumo pagrindo, pagrįsto ieškinio senaties terminu (šiuo klausimu žr. 2006 m. kovo 30 d. Sprendimo *Yedaş Tarim ve Otomotiv Sanayi ve Ticaret / Taryba ir Komisija*, T-367/03, EU:T:2006:96, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

C. Dėl esmės

27 Pirmiausia, kiek tai susiję su neteisėtu elgesiu, kuriuo ieškovė kaltina Europos Sąjungą ir dėl kurio nori ją patraukti deliktinėn atsakomybėn, ieškovė nurodo du pagrindus, iš kurių pirmasis grindžiamas pareigos motyvuoti pažeidimu, o antrasis – materialių sąlygų, kuriomis grindžiamas jos įtraukimas į ginčijamus sąrašus, pažeidimu.

28 Vis dėlto prieš nagrinėjant šiuos du pagrindus reikia priminti jurisprudencijoje nustatytus kriterijus, pagal kuriuos, nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, vertinama neteisėto elgesio, kuriuo kaltinama atitinkama institucija, sąlyga.

1. Pirminės pastabos dėl jurisprudencijoje nustatytų neteisėtumo vertinimo kriterijų nagrinėjant prašymą dėl žalos atlyginimo

29 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, jog, kad ir kaip gaila, nepakanka konstatuoti Sąjungos teisės akto neteisėtumo nagrinėjant, pavyzdžiui, ieškinį dėl panaikinimo, kad dėl to automatiškai kiltų Sąjungos deliktinė atsakomybė dėl vienos iš jos institucijų neteisėto elgesio. Tam, kad ši sąlyga būtų įvykdyta, pagal jurisprudenciją reikalaujama, kad ieškovas įrodytų, jog atitinkama institucija padarė ne paprastą pažeidimą, o pakankamai akivaizdų teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimą (žr. 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Bergaderm ir Goupil / Komisija*, C-352/98 P,

EU:C:2000:361, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Ieškovas taip pat turi įrodyti, kad įvykdytos kitos dvi Sąjungos deliktinės atsakomybės sąlygos, t. y. padaryta reali žala ir yra priežastinis ryšys tarp šios žalos ir padaryto pažeidimo.

30 Konkrečiai dėl ribojamųjų priemonių Teisingumo Teismas 2017 m. gegužės 30 d. Sprendime *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402, 62 punktas), remdamasis savo suformuota jurisprudencija, nusprendė, kad „šalis, kuri kelia klausimą dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės, turi pateikti tiek jos nurodytos žalos buvimo, tiek dėl jos dydžio įtikinamų įrodymų <…>, taip pat įrodyti pakankamai tiesioginio priežastinio ryšio tarp atitinkamos institucijos veiksmų ir nurodytos žalos buvimą“.

31 Be to, taip pat remiantis suformuota jurisprudencija, pakankamai akivaizdaus pažeidimo reikalavimu visų pirma ribojamųjų priemonių srityje siekiama išvengti situacijos, kai dėl pavojaus, kad reikės atlyginti asmenų galimai patirtą žalą, atitinkamai institucijai gali būti sudaryta kliūčių visapusiškai atlikti savo funkcijas, skirtas bendrajam Sąjungos interesui užtikrinti, ir kartu neužkrauti privatiems asmenims akivaizdaus ir nepateisinamo institucijos pareigų nevykdymo turtinių ar neturtinių padarinių naštos (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Schneider Electric / Komisija*, T-351/03, EU:T:2007:212, 125 punktą; 2011 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-341/07, EU:T:2011:687, 34 punktą ir 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, T-384/11, EU:T:2014:986, 51 punktą).

32 Atsižvelgdamas į šias pirmines pastabas, Bendrasis Teismas mano, kad pirma reikia nagrinėti antrąjį ieškovės nurodytą ieškinio pagrindą, paskui – pirmąjį.

2. Dėl ieškinio antrojo pagrindo, grindžiamo įtraukimo į sąrašus materialių sąlygų pažeidimu

a) Šalių argumentai

33 Pirma, ieškovė tvirtina, kad Taryba nepakankamai pagrindė konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis jos įtraukimą į ginčijamus sąrašus. Be to, ji pažymi, kad 2013 m. birželio 12 d. Sprendime *HTTS / Taryba* (T-128/12 ir T-182/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:312) (žr. šio sprendimo 6 punktą) Bendrasis Teismas nusprendė, jog 2012 m. kovo 23 d. Tarybos reglamente (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinamas Reglamentas Nr. 961/2010 (OL L 88, 2012, p. 1; klaidų ištaisymai OL L 332, 2012, p. 31 ir OL L 93, 2014, p. 85), padaryta akivaizdi vertinimo klaida, nes Taryba neįrodė, jog ieškovė yra faktiškai kontroliuojama IRISL.

34 Remdamasi 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendimu *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (T-384/11, EU:T:2014:986) ieškovė tvirtina, kad Taryba neturi diskrecijos dėl pareigos įrodyti ginčijamų ribojamųjų priemonių pagrįstumą, nes ši pareiga kyla iš Tarybai tenkančio įpareigojimo gerbti pagrindines teises, pirmiausia teisę į veiksmingą teisminę gynybą.

35 Bet kuriuo atveju į Tarybos *a posteriori* pateiktus įrodymus ir informaciją šiame etape negalima atsižvelgti, todėl Tarybos padaryto pareigos įrodyti ginčijamų įtraukimo į sąrašus atvejų pagrįstumą jų patvirtinimo momentu pažeidimo negalima ištaisyti atgaline data.

36 Be to, 2013 m. birželio 12 d. Sprendimo *HTTS / Taryba* (T-128/12 ir T-182/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:312) (žr. šio sprendimo 6 punktą) 55 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, jog Taryba pripažino, kad priimdama Reglamentą Nr. 961/2010 dar neturėjo svarbių įrodymų, kurių pateikė vėliau, ir įrodymų, kurių pateikė Vokietijos Federacinė Respublika, kaip į bylą, kurioje priimtas tas sprendimas, įstojusi šalis. Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) ekspertų grupių 2012 m. ir 2013 m. ataskaitos, kuriomis šioje byloje remiasi Taryba, taip pat yra vėlesnės už minėtą reglamentą.

37 Dar ieškovė pažymi, kad įrodymais, kurių Taryba *a posteriori* pateikė byloje T-182/12, *HTTS / Taryba* (žr. šio sprendimo 6 punktą), taip pat negalima pateisinti įtraukimo į ginčijamus sąrašus. Bet kuriuo atveju šie dokumentai neįrodo, kad ieškovė tikrai „nuosavybės teise priklauso IRISL arba yra jos valdoma“. Šiuose dokumentuose tik nurodyta, kad ieškovė veikia kaip agentė SAPID ir HDSL vardu.

38 Antra, ieškovė remiasi 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimu *Islamic Republic of Iran Shipping Lines ir kt. / Taryba* (T-489/10, EU:T:2013:453) (žr. šio sprendimo 7 punktą) ir tvirtina, kad iš to sprendimo matyti, jog jos ryšiai su IRISL, SAPID ar HDSL nepateisina įtraukimo į ginčijamus sąrašus. Minėtame sprendime Bendrasis Teismas konstatavo, kad Taryba neįrodė, jog IRISL tiesiogiai dalyvavo branduolinių ginklų platinimo veikloje.

39 Dėl visų šių priežasčių ieškovė mano, kad Taryba pažeidė aiškias ir tikslias teisės normas, nekeliančias taikymo ir aiškinimo sunkumų ir nesusijusias su itin sudėtinga situacija. Taigi Taryba pažeidė apdairiai ir rūpestingai administracijai paprastai tenkančias pareigas, remiantis Sąjungos teismo suformuotoje jurisprudencijoje, kaip antai 2011 m. lapkričio 23 d. Sprendime *Sison / Taryba* (T-341/07, EU:T:2011:687, 36 ir 37 punktai), 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendime *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (T-384/11, EU:T:2014:986, 53 punktas) ir 2016 m. vasario 18 d. Sprendime *Jannatian / Taryba* (T-328/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:86, 44 punktas), nustatytais kriterijais.

40 Taryba savo ruožtu triplike pirmiausia remiasi tuo, kad kaltinimas pareigos pateikti įrodymų, pagrindžiančių įtraukimo į ginčijamus sąrašus motyvus, pažeidimu pateiktas pavėluotai, nes tai yra naujas pagrindas, kuriuo ieškovė remiasi tik dublike.

41 Dėl esmės Taryba, palaikoma jos pastaboms pritariančios Komisijos, tvirtina, kad nepadarė pakankamai akivaizdaus pažeidimo, ir ginčija visus ieškovės argumentus.

b) Bendrojo Teismo vertinimas

42 Reikia priminti, kad remiantis suformuota jurisprudencija ieškinys dėl žalos atlyginimo pagal 340 straipsnio antrą pastraipą yra savarankiška teisių gynimo priemonė, kuri skiriasi nuo ieškinio dėl panaikinimo, nes ja siekiama ne panaikinti konkretų teisės aktą, o atlyginti Sąjungos institucijos trečiajam asmeniui padarytą žalą (1971 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Zuckerfabrik Schöppenstedt / Taryba*, 5/71, EU:C:1971:116, 3 punktas ir 2014 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Georgias ir kt. / Taryba ir Komisija*, T-168/12, EU:T:2014:781, 32 punktas).

43 Taip pat neginčijama, kad SESV 215 straipsnis, kuris šioje sutartyje yra teisinis pagrindas, pagal kurį Taryba patvirtina fiziniams ar juridiniams asmenims taikomas ribojamąsias priemones, yra sąsaja tarp ES sutarties tikslų bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje, kurių siekia Sąjunga ir valstybės narės (konkrečiai žr. ESS 24 straipsnio 3 dalį; pagal ją valstybės narės lojalumo ir savitarpio solidarumo dvasia aktyviai ir besąlygiškai remia Sąjungos užsienio ir saugumo politiką bei laikosi Sąjungos veiksmų šioje srityje), ir Sąjungos veiksmų, susijusių su ekonominėmis ar ribojamosiomis priemonėmis, priklausančiomis SESV taikymo sričiai, ir būtinų šiems tikslams pasiekti (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 89 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

44 Šiomis aplinkybėmis individuali ribojamoji priemonė, kuri gali būti skirta nevalstybiniam subjektui, kaip antai lėšų įšaldymas, savaime yra ne savarankiškas Tarybos veiksmas, turintis šiam subjektui skirtos baudžiamosios ar administracinės sankcijos pobūdį, tačiau būtina priemonė, kaip ji suprantama pagal SESV 215 straipsnio antrą dalį, skirta šiai specifinei politikai įgyvendinti, kad Sąjunga galėtų laipsniškai pasiekti konkretų rezultatą, kurį ji nori pasiekti tarptautiniuose santykiuose, t. y. nagrinėjamu atveju nutraukti Irano Islamo Respublikos branduolinių ginklų platinimo veiklą.

45 Be to, pažymėtina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją didesnis tikslas išsaugoti taiką ir tarptautinį saugumą, remiantis ESS 21 straipsnyje nustatytais Sąjungos išorės veiksmų tikslais, gali pateisinti neigiamas, netgi sunkias, pasekmes tam tikriems ūkio subjektams, kylančias dėl sprendimų įgyvendinti Sąjungos teisės aktus, priimtus siekiant šio pagrindinio tikslo (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 150 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

46 Taigi vertindamas atitinkamos institucijos elgesį Bendrasis Teismas, nagrinėdamas ūkio subjekto pareikštą ieškinį dėl žalos atlyginimo, pagal SESV 215 straipsnio 2 dalies nuostatas taip pat turi atsižvelgti į šį Sąjungos užsienio politikos pagrindinį tikslą, išskyrus atvejus, kai šis ūkio subjektas gali įrodyti, kad Taryba akivaizdžiai ir nepateisinamai pažeidė savo imperatyvias pareigas arba Sąjungos pripažintą pagrindinę teisę.

47 Tokiomis aplinkybėmis, visų pirma atsižvelgiant į ribojamųjų priemonių, kurias Taryba patvirtino reaguodama į Irano Islamo Respublikos branduolinių ginklų platinimo veiklą, intensyvumo raidą laikotarpiu, kai klostėsi šiame ieškinyje nagrinėjamos faktinės aplinkybės, kišimasis į HTTS komercinę veiklą ir į jos nuosavų finansinių išteklių valdymo laisvę, atsiradęs dėl nagrinėjamos ribojamosios priemonės – jos lėšų įšaldymo, negali būti automatiškai laikomas Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo priežastimi. Remiantis 2000 m. liepos 4 d. Sprendime *Bergaderm ir Goupil / Komisija* (C-352/98 P, EU:C:2000:361, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) (žr. šio sprendimo 29 punktą) nustatytais kriterijais, deliktinę atsakomybę vertinantis teisėjas taip pat turi galėti konkrečiu atveju konstatuoti, kad atitinkama institucija padarė akivaizdžių ir nepateisinamų pažeidimų ar akivaizdžių vertinimo klaidų, susijusių su suinteresuotojo asmens ryšiais su kitomis aptariamomis laivybos kompanijomis, visų pirma IRISL.

48 Be to, galimas vieno ar kelių Tarybos aktų, dėl kurių atsirado ieškovės nurodyta žala, panaikinimas net ir tuo atveju, kai jie panaikinami Bendrojo Teismo sprendimu, paskelbtu prieš pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo, nėra nepaneigiamas įrodymas, kad ši institucija padarė pakankamai akivaizdų pažeidimą, leidžiantį *ipso jure* konstatuoti Sąjungos atsakomybę.

49 Be to, pažymėtina, kad, priešingai nei ieškinį dėl panaikinimo, ieškinį dėl deliktinės atsakomybės galima pareikšti per penkerius metus nuo žalą sukėlusio įvykio. Todėl institucija, kuriai kyla deliktinė atsakomybė, iš principo turi teisę, siekdama save išteisinti, remtis visomis reikšmingomis aplinkybėmis, atsiradusiomis prieš tai, kai per minėtą terminą jai pareikštas ieškinys dėl žalos atlyginimo, o ieškovas gali nustatyti savo patirtos žalos dydį ir svarbą, remdamasis įrodymais, paaiškėjusiais vėliau nei atsirado žala.

50 Dėl institucijos galimybės siekiant save išteisinti remtis visomis reikšmingomis aplinkybėmis, atsiradusiomis prieš tai, kai jai pareikštas ieškinys dėl žalos atlyginimo, pasakytina, kad šią galimybę lemia būtinybė kompetentingam teismui, laikantis rungtyniškumo principo, nustatyti šalių nurodytų faktinių aplinkybių svarbą ir reikšmingumą, kad galėtų priimti sprendimą dėl galimos Sąjungos deliktinės atsakomybės. Tokia galimybė ypač pateisinama tokioje Sąjungos veiklos srityje kaip BUSP, kuriai dėl jos tikslų ir turinio pobūdžio taikomos Sutartyse konkrečiai įtvirtintos taisyklės ir procedūros (žr. ESS 24 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą), skirtos, be kita ko, prireikus atsižvelgti į faktinės ir teisinės situacijos, kuri yra Sąjungos tarptautinių veiksmų objektas, raidą laiko aspektu.

51 Tokiomis aplinkybėmis neteikti reikšmės aplinkybėms, kurias atitinkama institucija nurodė nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, kai, remdamasi pagal ES sutarties V antraštinės dalies 2 skyrių priimtu sprendimu, patvirtino nagrinėjamą lėšų įšaldymo priemonę pagal SESV 215 straipsnio 2 dalį, reikštų rimtai kliudyti veiksmingai atlikti funkcijas, kurios BUSP srityje suteiktos Sąjungos institucijoms numatant, kad padėdamos įgyvendinti šią politiką jos patvirtina reikalingas ribojamąsias priemones.

52 Atsižvelgiant į šias prielaidas, nagrinėjamu atveju primintina, kad 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) 41 ir 42 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, jog Reglamento Nr. 961/2010 panaikinimas nedelsiant gali sukelti rimtą ir nepataisomą žalą šiuo

reglamentu Irano Islamo Respublikai nustatytų ribojamųjų priemonių veiksmingumui, nes „negalima atmesti galimybės, kad iš esmės ribojamųjų priemonių nustatymas ieškovei vis dėlto gali būti pateisinamas“.

53 Taigi nagrinėdamas šį ieškinį dėl žalos atlyginimo Bendrasis Teismas negali neatsižvelgti į svarbius motyvus ir įrodymus, kuriais Taryba remiasi, siekdama save išteisinti ir įrodyti, kad neįvykdyta Sąjungos deliktinės atsakomybės sąlyga.

54 Dėl ieškovės pateikto pirmojo kaltinimo, grindžiamo pakankamai akivaizdžiu materialių sąlygų, kuriomis galima pateisinti jos įtraukimą į ginčijamus sąrašus, pažeidimu, nes ryšys tarp jos ir IRISL ekonominės veiklos yra netiesioginis (žr. šio sprendimo 4 punktą), pirmiausia pažymėtina, kad tai, jog Taryba pavėluotai ginčija šį argumentą (žr. šio sprendimo 40 punktą), nėra svarbu, nes ieškovė nuo pat ieškinio dėl žalos atlyginimo pareiškimo savo reikalavimus atlyginti žalą grindė, be kita ko, šiuo argumentu, kuriame logiškai išplėtojamas nagrinėjamas ieškinio pagrindas.

55 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, kiek tai susiję su bendrovės kvalifikavimu kaip „nuosavybės teise priklausančios kitam subjektui arba jo valdomos“ (ieškovė ginčija tokį kvalifikavimą, nes ji nei nuosavybės teise priklauso IRISL, nei yra jos valdoma), pakanka pažymėti, kad nagrinėjamu atveju ši sąvoka yra ne tos pačios apimties kaip paprastai įmonių teisėje vartojama sąvoka, kai siekiama nustatyti bendrovės, teisiškai kontroliuojamos kito sprendimus priimančio komercinio subjekto, komercinę atsakomybę.

56 Vertinant ribojamosios priemonės teisėtumą, pažymėtina, kad ši sąvoka iš tiesų susijusi su situacija, kai fizinis ar juridinis asmuo, dalyvaujantis atitinkamos valstybės branduolinių ginklų platinimo veikloje, gali daryti įtaką kitos įmonės, su kuria palaiko komercinius santykius, komerciniams sprendimams net ir tuo atveju, kai šių dviejų ūkio subjektų nesieja teisiniai, nuosavybės ar dalyvavimo valdant kapitalą ryšiai.

57 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra aiškiai nusprendęs, kad Taryba turi kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti, ar subjektas yra „nuosavybės teise priklausantis arba valdomas“, atsižvelgdama, be kita ko, į tokio priklausymo laipsnį arba kontrolės intensyvumą; šiuo klausimu ši institucija turi tam tikrą diskreciją (2013 m. birželio 12 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, T-128/12 ir T-182/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:312, 48 punktas ir 2013 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Bateni / Taryba*, T-42/12 ir T-181/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:409, 45 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2012 m. kovo 13 d. Sprendimo *Melli Bank / Taryba*, C-380/09 P, EU:C:2012:137, 40–42 punktus).

58 Nagrinėjamu atveju informacija ir įrodymai, kuriais remiasi Taryba, yra svarbūs, pakankamai tikslūs ir neprieštaringi duomenys, nagrinėjant šį ieškinį dėl žalos atlyginimo leidžiantys manyti, jog tikėtina, kad HTTS yra „valdoma IRISL ir (arba) veikia jos vardu“.

59 Pavyzdžiui, tokios aplinkybės, kaip ieškovės vykdoma laivybos agentės veikla su IRISL glaudžiai susijusių subjektų, iš kurių kai kurie, t. y. HDSL ir SAPID, naudojo IRISL jiems suteiktus laivus, vardu, ieškovės finansiniai ryšiai su HDSL bei SAPID ir su IRISL patronuojamąja bendrove Sąjungoje, patvirtinti 2010 m. gruodžio 31 d. audito ataskaitoje, tai, kad IRISL teisės reikalų direktoriaus pareigas anksčiau ėjo ieškovės direktorius N. Bateni, ir galiausiai tas pats ieškovės ir *IRISL Europe* adresas yra faktiniai, reikšmingi ir neprieštaringi duomenys, kurių ieškovė neginčija, patvirtinantys glaudžius jos ryšius su IRISL. Be to, kaip pažymi Taryba, 2013 m. birželio 12 d. Sprendime *HTTS / Taryba* (T-128/12 ir T-182/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:312, 56 punktas) Bendrasis Teismas pabrėžė, kad, nors nagrinėdamas jam pateiktą ieškinį dėl panaikinimo jis negalėjo atsižvelgti į Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktą informaciją, kuri sutampa su kai kuriais iš minėtų duomenų, negalima atmesti galimybės, kad ši informacija „dėl savo detalumo ir reikšmingumo gali pateisinti ieškovės [pavadinimo] įtraukimą“ į ginčijamus sąrašus.

60 Taigi iš visų įrodymų ir duomenų, kuriuos nagrinėjamu atveju pateikė Taryba, matyti, kad patvirtindama nagrinėjamą lėšų įšaldymo priemonę ji nepadarė akivaizdžių ir nepateisinamų pažeidimų ar akivaizdžių vertinimo klaidų dėl HTTS komercinių ryšių su IRISL ir per šią kompaniją atsiradusių sąsajų su Irano Islamo Respublikos vykdoma branduolinių ginklų platinimo veikla, galinčių pateisinti HTTS patirtos žalos atlyginimą, jei būtų įvykdytos kitos Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygos (žr. šio sprendimo 59 punktą). Bet kuriuo atveju ieškovė nepateikė pakankamai konkrečių ir reikšmingų įrodymų, galinčių patvirtinti Tarybos atsakomybę už tokius šiurkščius ir nepateisinamus pažeidimus.

61 Darytina išvada, kad reikia atmesti pirmąjį kaltinimą, grindžiamą pakankamai akivaizdžiu įtraukimo į sąrašus materialių sąlygų pažeidimu dėl to, kad Taryba nepateikė pakankamai įrodymų, jog ieškovė buvo kontroliuojama IRISL.

62 Dėl antrojo kaltinimo, grindžiamo nepateisinamu HTTS įtraukimu į ginčijamus sąrašus po to, kai Bendrasis Teismas panaikino IRISL ir kitų laivybos kompanijų, tarp jų HDSL ir SAPID, įtraukimą į sąrašus, dar kartą pažymėtina (žr. šio sprendimo 48 punktą), kad šių įtraukimo į sąrašą atvejų panaikinimo savaime nepakanka siekiant įrodyti, kad minėtas HTTS pavadinimo įtraukimas į ginčijamus sąrašus yra pakankamai akivaizdus pažeidimas, dėl kurio taip pat kyla Sąjungos atsakomybė.

63 Šiuo klausimu primintina, kad tuo metu, kai ieškovės pavadinimas buvo įtrauktas į ginčijamus sąrašus pirma Reglamentu Nr. 668/2010, paskui Reglamentu Nr. 961/2010, IRISL, HDSL ir SAPID pavadinimų įtraukimas į sąrašus dar nebuvo panaikintas. Taip pat konstatuotina, kad Taryba teisingai tvirtina, jog nagrinėjamu atveju IRISL įtraukimas į sąrašus iš esmės buvo grindžiamas Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos Sankcijų komiteto ataskaita, kurioje nurodyti trys akivaizdūs šios laivybos kompanijos padaryti ginklų embargo, nustatyto Saugumo Tarybos rezoliucijoje 147(2007), pažeidimai. Vis dėlto, atsižvelgiant į šioje ataskaitoje padarytas išvadas, teiginys, kad IRISL dalyvavo Irano Islamo Respublikos branduolinių ginklų platinimo veikloje, nagrinėjant šį ieškinį dėl žalos atlyginimo negali būti laikomas akivaizdžiai klaidingu; be to, ieškovė jo pagrįstai neginčija. Taigi vėlesnis IRISL, SAPID ir HDSL pavadinimų įtraukimo į sąrašus panaikinimas, kuriuo dabar remiasi ieškovė, neleidžia manyti, kad Taryba padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kuri būtų tokia didelė ir nepateisinama, kad dėl jos galėtų kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė.

64 Tokiomis aplinkybėmis galiausiai Tarybos negalima kaltinti, kad grįsdama ginčijamą ieškovės įtraukimą į sąrašus jos ryšiais su IRISL ji padarė pažeidimą, kurio panašiomis aplinkybėmis nebūtų padariusi paprastai apdairi ir rūpestinga administracija, kuriai pagal Sutartis patikėtos specifinės funkcijos, kaip antai ribojamųjų priemonių, laikomų reikalingomis įgyvendinant Sąjungos veiksmus, skirtus palaikyti taikai ir tarptautiniam saugumui, kuriems gali kelti grėsmę Irano Islamo Respublikos vykdoma branduolinių ginklų platinimo veikla, patvirtinimas (žr. šio sprendimo 44 punktą).

65 Darytina išvada, kad negalima pritarti šiam antrajam kaltinimui, grindžiamam ginčijamo įtraukimo į sąrašus neteisėtumu dėl to, kad *ex tunc* panaikintas IRISL, HDSL ir SAPID pavadinimų įtraukimas į sąrašus; taigi reikia atmesti visą ieškovės pateiktą ieškinio antrąjį pagrindą.

66 Atsižvelgiant į išdėstytus svarstymus, toliau reikia išnagrinėti ieškinio pirmąjį pagrindą, kurį ieškovė pateikė grįsdama savo ieškinį dėl žalos atlyginimo.

3. Dėl ieškinio pirmojo pagrindo, grindžiamo pareigos motyvuoti pažeidimu

a) Šalių argumentai

67 Siekdama įrodyti, kad ginčijamo įtraukimo į sąrašus motyvų nebuvimas yra pakankamai akivaizdus teisės normos, kuria suteikiama teisių asmenims, pažeidimas, ieškovė, grįsdama šį pagrindą, iš esmės remiasi 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimu *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716), kuriuo dėl motyvų nebuvimo panaikintas jos pavadinimo įtraukimas į Reglamento Nr. 961/2010 VIII priede esantį sąrašą (žr. šio sprendimo 5 punktą). Iš esmės ieškovė pažymi, kad tame sprendime Bendrasis Teismas ypač pabrėžė aplinkybę, jog pareiga motyvuoti yra bendrasis Sąjungos teisės principas, nuo kurio nukrypti galima tik dėl imperatyvių reikalavimų. Taigi apie suinteresuotojo asmens pavadinimo įtraukimo į sąrašą motyvus jam turi būti pranešta tuo pačiu metu kaip ir apie jam nepalankų aktą.

68 Be to, dublike ieškovė pirmą kartą šiam pagrindui pagrįsti remiasi argumentu, kad pareigos motyvuoti pažeidimas, kaip ir specifinių ir konkrečių jos pavadinimo įtraukimo į ginčijamus sąrašus motyvų nepranešimas, nagrinėjamu atveju pažeidė ir jos teisę į veiksmingą teisminę apsaugą. Taryba pažeidė esminę Sąjungos teisės normą, kuri skirta asmenims apsaugoti ir dėl kurios pažeidimo gali kilti Sąjungos atsakomybė.

69 Nagrinėjamu atveju motyvai nepakankami, taigi Taryba padarė šiurkštų ir nepateisinamą pažeidimą, nes prieš paskelbiant 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) ši institucija nepateikė jokių įrodymų, pagrindžiančių HTTS pavadinimo įtraukimą į Reglamento Nr. 961/2010 VIII priedą. Šiuo klausimu ieškovė, be kita ko, remiasi savo 2010 m. rugsėjo 10 d. ir 13 d. laiškais, kuriuose prašė Tarybos persvarstyti savo sprendimą įtraukti jos pavadinimą į ginčijamus sąrašus ir pateikė kai kuriuos su tuo susijusius dokumentus, taip pat savo 2010 m. lapkričio 23 d. laišku, kuriame prašė leisti susipažinti su savo byla.

70 Galiausiai Taryba pažeidė ieškovės teisę į veiksmingą teisminę gynybą, nes po kiekvieno sprendimo, kuriuo buvo panaikintas jos pavadinimo įtraukimas į ginčijamus sąrašus, HTTS vėl buvo nedelsiant į juos įtraukta remiantis tiesiog truputį pakeistais motyvais, palyginti su tais, kurie buvo pateikti iš pradžių. Be to, toks Tarybos elgesys rodo šios institucijos nekintamą požiūrį į ieškovę.

71 Taryba, palaikoma Komisijos, ginčija šiuos argumentus.

b) Bendrojo Teismo vertinimas

72 Prieš nagrinėjant iš esmės įvairius kaltinimus, susijusius su pirmuoju ieškovės pateiktu ieškinio pagrindu, reikia procesiniu aspektu išnagrinėti nepriimtinumo pagrindą, kurį Taryba grindžia tuo, kad ieškovės argumentais, susijusiais su teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimu ir su įrodymų, pagrindžiančių ginčijamą įtraukimą į sąrašus, nebuvimu, rėmėsi tik dublike, todėl šie argumentai pateikti pavėluotai.

1) Dėl pavėluotai pateikto argumento, susijusio su teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimu

73 Šiuo klausimu pirmiausia reikia atmesti kaip nereikšmingą ieškovės kaltinimą, kad Taryba automatiškai įtraukė jos pavadinimą į ginčijamus sąrašus, nepaisydama 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) ir 2013 m. birželio 12 d. Sprendimo *HTTS / Taryba* (T-128/12 ir T-182/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:312) dėl panaikinimo (žr. šio sprendimo 70 punktą). Iš tiesų šios bylos, kaip ją *ratione temporis* apribojo pati ieškovė, dalykas yra prašymas atlyginti ne tą žalą, kurią ieškovė patyrė dėl pakartotinio jos pavadinimo įtraukimo į sąrašus priėmus kiekvieną iš šių

sprendimų, o tą žalą, kurią ji patyrė laikotarpiu nuo 2010 m. liepos 26 d. iki 2012 m. sausio 23 d., atlyginimas (žr. šio sprendimo 22 punktą). Taigi šioje byloje Tarybos elgesys po 2012 m. sausio 23 d. yra visiškai nereikšmingas.

74 Kiek tai susiję su Tarybos teiginiu, kad du papildomi argumentai, kuriais ieškovė remiasi dublike, pateikti pavėluotai, pirmiausia pažymėtina, kad ieškinyje HTTS aiškiai susiejo pareigą motyvuoti jos pavadinimo įtraukimą į asmenų, susijusių su IRISL veikla, sąrašus ir Tarybos pareigą jai pranešti šio įtraukimo motyvus (žr. šio sprendimo 67 punktą).

75 Pagal suformuotą jurisprudenciją veiksmingos teisminės gynybos principas reiškia, kad Sąjungos institucija, priimanti aktą, kuriame nustatomos asmeniui ar nevalstybiniam subjektui taikomos ribojamosios priemonės, turi nurodyti motyvus, kuriais toks aktas grindžiamas, kai tik įmanoma – tokį aktą priimdama arba bent jau kuo greičiau po jo priėmimo, kad tokie asmenys ar nevalstybiniai subjektai galėtų veiksmingai pasinaudoti teise pareikšti ieškinį (2011 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Bank Melli Iran / Taryba*, C-548/09 P, EU:C:2011:735, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija ir kt. / Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 100 punktas).

76 Iš tiesų pareiga nurodyti asmens nenaudai priimto akto motyvus, kuri yra teisės į gynybą užtikrinimo principo dalis, siekiama, pirma, suteikti suinteresuotajam asmeniui pakankamai informacijos, kuri leistų žinoti, ar aktas yra pagrįstas, o jeigu jis turi trūkumų – ginčyti jo galiojimą Sąjungos teisme ir, antra, leisti šiam teismui atlikti kuo išsamesnę to akto teisėtumo kontrolę (2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Taryba / Bamba*, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 49 punktas; 2016 m. vasario 18 d. Sprendimo *Taryba / Bank Mellat*, C-176/13 P, EU:C:2016:96, 74 punktas ir 2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-47/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:207, 185 punktas).

77 Be to, jei suinteresuotasis asmuo neturi teisės būti išklausytas iki pradinio sprendimo įšaldyti lėšas priėmimo, pareigos motyvuoti laikymasis yra dar svarbesnis, nes jis yra vienintelė garantija, leidžianti suinteresuotajam asmeniui bent po šio sprendimo priėmimo veiksmingai pasinaudoti turimomis teisių gynimo priemonėmis, kad užginčytų tokio sprendimo teisėtumą (2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Taryba / Bamba*, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 51 punktas; 2006 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran / Taryba*, T-228/02, EU:T:2006:384, 140 punktas ir 2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-47/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:207, 187 punktas).

78 Remiantis šio sprendimo 75–77 punktuose nurodyta jurisprudencija, darytina išvada, kad pareiga motyvuoti ir su ja susijusi suinteresuotojo asmens teisė sužinoti jo įtraukimo į nagrinėjamus sąrašus specifinius ir konkrečius motyvus skirtos užtikrinti ne vien teisės į gynybą paisymą, bet ir veiksmingos teisminės gynybos principo laikymąsi.

79 Taigi nagrinėjant šį ieškinį dėl žalos atlyginimo kaltinimas dėl teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimo, kurį ieškovė pateikė tik dublike, laikytinas ieškinio pirmojo pagrindo, grindžiamo pareigos motyvuoti ir suinteresuotojo asmens teisės sužinoti jo įtraukimo į nagrinėjamus sąrašus specifinius ir konkrečius motyvus pažeidimu, išplėtojimu vykstant procesui (žr. šio sprendimo 74 punktą). Todėl šis kaltinimas nelaikytinas nauju pagrindu, kurį ieškovė nurodė pavėluotai.

2) Dėl pavėluoto argumento, susijusio su tuo, kad Taryba nepateikė įrodymų

80 Ieškovė kaltina Tarybą, kad ši nepateikė įrodymų, pagrindžiančių jos įtraukimo į ginčijamus sąrašus motyvus. Šiuo klausimu ji remiasi, be kita ko, savo 2010 m. lapkričio 23 d. laišku (žr. šio sprendimo 69 punktą). Pateikdama argumentus, ieškovė iš esmės remiasi tuo, kad Taryba pažeidė jos teisę susipažinti su bylos medžiaga.

81 Šiuo konkrečiu klausimu primintina, kad 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) 19 punkte Bendrasis Teismas, dėstydamas ginčo aplinkybes, pažymėjo, jog prieš pareiškiant ieškinį T-562/10 Taryba iš tiesų neatsakė į 2010 m. lapkričio 23 d. ieškovės laišką. Vis dėlto tame sprendime Bendrasis Teismas toliau nagrinėjo vienintelį ieškinio pagrindą, grindžiamą motyvų stoka, ir neatsižvelgė į kitą ieškinio pagrindą dėl teisės susipažinti su bylos medžiaga paisymo.

82 Vis dėlto ieškinyje ieškovė neginčijo Tarybos atsisakymo leisti jai susipažinti su bylos medžiaga, taigi šis kaltinimas, netgi pateiktas kaip galimo teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimo dalis, turi būti pripažintas nepriimtinu pagal Procedūros reglamento 84 straipsnio 1 dalį, nes tai yra naujas pagrindas, nepagrindžiamas teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos tik vykstant procesui.

83 Atmetus šį procesinio pobūdžio kaltinimą, toliau reikia iš esmės nagrinėti pirmąjį ieškovės pateiktą ieškinio pagrindą.

3) Dėl ieškinio pirmojo pagrindo pagrįstumo

84 Su šiuo pagrindu susiję šalių pateikti argumentai apibendrinti šio sprendimo 67–70 punktuose, todėl pakanka priminti, kad Reglamente Nr. 668/2010 nurodytas HTTS pavadinimo įtraukimo į Reglamento Nr. 423/2007 V priedą motyvas buvo tai, kad ieškovė „[v]eikia HDSL vardu Europoje“, o bendrovė HDSL įtraukta į ginčijamus sąrašus motyvuojant tuo, kad ji „[v]eikia IRISL vardu atlikdama konteinerių operacijas, kurioms naudojami IRISL priklausantys laivai“. Galiausiai Reglamente Nr. 961/2010 nurodytas HTTS įtraukimo į šio reglamento VIII priedą motyvas buvo tai, kad ji „[n]uosavybės teise priklauso IRISL, yra jos valdoma ir (arba) veikia jos vardu“ (žr. šio sprendimo 4 punktą).

85 Priminus šiuos ginčijamo įtraukimo į sąrašus motyvus, dėl pareigos motyvuoti pradinį ieškovės pavadinimo įtraukimą į prie Reglamento Nr. 668/2010 pridėtą sąrašą pažeidimo konstatuotina, kad ieškovė akivaizdžiai remiasi klaidingu 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) supratimu. Iš tiesų tas sprendimas susijęs tik su Reglamento Nr. 961/2010, kuriuo ieškovės pavadinimas įtrauktas į prie šio reglamento pridėtą sąrašą, teisėtumu, nes Bendrasis Teismas nepriėmė sprendimo dėl jos pirminio įtraukimo į sąrašus Reglamentu Nr. 668/2010 motyvų nepakankamumo. Tam, beje, visiškai pakanka perskaityti minėto sprendimo motyvus. To sprendimo 39 punktas suformuluotas taip:

„Šiomis aplinkybėmis darytina išvada, kad Taryba pažeidė pareigą motyvuoti, numatytą SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje ir Reglamento Nr. 961/2010 36 straipsnio 3 dalyje. Todėl pirmasis pagrindas [susijęs su šio reglamento motyvų stoka] yra pagrįstas ir turi būti priimtas.“

86 Bet kuriuo atveju ieškovė neginčijo Reglamento Nr. 668/2010 teisėtumo, pareikšdama ieškinį dėl panaikinimo (žr. šio sprendimo 3 punktą), todėl nagrinėjant šį ieškinį dėl žalos atlyginimo ji turi įrodyti, kad ši ribojamoji priemonė yra neteisėta, tam, kad Bendrasis Teismas galėtų priteisti iš Tarybos atlyginti ieškovei patirtą žalą (žr. šio sprendimo 29 punktą) – darant prielaidą, kad įvykdytos kitos Sąjungos atsakomybės sąlygos, o tai neįrodyta. Iš tiesų nagrinėjamu atveju ieškovės pateikta nuoroda į 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) (žr. šio sprendimo 67 punktą) neleidžia daryti išvados, kad įvykdyta pakankamai akivaizdaus pažeidimo sąlyga, kiek tai susiję su pirminiu ieškovės pavadinimo įtraukimu į sąrašus Reglamentu Nr. 668/2010; priešingai, nesant ieškinio dėl panaikinimo, reikia preziumuoti, kad šis aktas teisėtas, kol neįrodyta kitaip.

87 Dėl Reglamento Nr. 961/2010 neginčijama, kad 2011 m. gruodžio 7 d. Sprendimu *HTTS / Taryba* (T-562/10, EU:T:2011:716) Bendrasis Teismas panaikino šį aktą, kiek jis susijęs su ieškove, dėl nepakankamų jos įtraukimo į prie šio reglamento pridėtą sąrašą motyvų.

88 Vis dėlto dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės, prireikus kylančios dėl šio reglamento panaikinimo, pasakytina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją iš principo nepakankami akto motyvai nėra priežastis, dėl kurios gali kilti Sąjungos atsakomybė (2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-47/03, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:207, 238 punktas).

89 Taigi, nagrinėjant šį ieškinį dėl žalos atlyginimo aptariamos ribojamosios priemonės teisėtumą bet kuriuo atveju reikia vertinti atsižvelgiant ir į vėlesnius motyvus, kuriuos Taryba nurodė 2012 m. sausio 23 d. Sprendime 2012/35/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/413/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Iranui (OL L 19, 2012, p. 22) ir kuriuo ieškovės pavadinimas paliktas įtrauktas į sąrašą, pridėtą prie 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimo 2010/413/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2007/140/BUSP (OL L 195, 2010, p. 39), remiantis tokiais motyvais:

„Nuosavybės teise priklauso IRISL ir (arba) veikia jos vardu. HTTS registruota tuo pačiu adresu kaip ir *IRISL Europe GmbH* Hamburge, o jos vadovas [N.] Baseni anksčiau dirbo IRISL.“

90 Iš tiesų, kiek tai susiję su šiuo ieškiniu, kuriuo siekiama, kad būtų atlyginta žala, kurią ieškovė patyrė laikotarpiu nuo 2010 m. liepos 26 d. iki 2012 m. sausio 23 d., šie papildomi motyvai leidžia ieškovei suprasti priežastis, dėl kurių jos pavadinimas tuo laikotarpiu buvo įtrauktas į ginčijamus sąrašus, o Bendrajam Teismui – įvertinti visas priežastis, kurios, šalių teigimu, sukėlė žalą, kaip teigia ieškovė, patirtą minėtu laikotarpiu.

91 Atsižvelgiant į pateiktus svarstymus, matyti, kad turi būti atmestas visas šis ieškinio pagrindas.

92 Taigi reikia atmesti visą ieškinį ir nebereikia nagrinėti, ar įvykdytos kitos Sąjungos atsakomybės sąlygos, arba išsakyti nuomonės dėl pasibaigusiu senaties terminu grindžiamo nepriimtinumo pagrindo.

93 Tokiomis aplinkybėmis nereikia patenkinti ieškovės prašymo taikyti proceso organizavimo priemonę ir išklausyti jos direktorių ir vienintelį narį kaip liudytoją.

IV. Dėl bylinėjimosi išlaidų

94 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

95 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį įstojusios į bylą institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

96 Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo ir Tarybos bylinėjimosi išlaidas pagal šios pateiktus reikalavimus. Be to, Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (trečioji kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**

2. ***HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH*** **padengia savo ir Europos Sąjungos Tarybos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Frimodt Nielsen Forrester Perillo

Paskelbta 2017 m. gruodžio 13 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

I. Faktinės ir ginčo aplinkybės 2

II. Procesas ir šalių reikalavimai 3

III. Dėl teisės 4

A. Dėl ieškinio dalyko 4

B. Dėl nepriimtinumo pagrindo, grindžiamo pasibaigusiu ieškovės ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminu 5

C. Dėl esmės 5

1. Pirminės pastabos dėl jurisprudencijoje nustatytų neteisėtumo vertinimo kriterijų nagrinėjant prašymą dėl žalos atlyginimo 5

2. Dėl ieškinio antrojo pagrindo, grindžiamo įtraukimo į sąrašus materialių sąlygų pažeidimu .. 6

a) Šalių argumentai 6

b) Bendrojo Teismo vertinimas 7

3. Dėl ieškinio pirmojo pagrindo, grindžiamo pareigos motyvuoti pažeidimu 11

a) Šalių argumentai 11

b) Bendrojo Teismo vertinimas 11

1) Dėl pavėluotai pateikto argumento, susijusio su teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimu 11

2) Dėl pavėluoto argumento, susijusio su tuo, kad Taryba nepateikė įrodymų 12

3) Dėl ieškinio pirmojo pagrindo pagrįstumo 13

IV. Dėl bylinėjimosi išlaidų 14